

Tájékoztató a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról

A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi CIX. törvény több ponton módosította a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (továbbiakban: Szt.)

Az módosítások az alábbiakban jelzett kivételektől eltekintve 2010. január 1-jétől lépnek hatályba.

Szociális szolgáltatásokat érintő változások

Nyilvántartási kötelezettség

Változtak a **nyilvántartási kötelezettségre** vonatkozó szabályok, azonban ezek a módosítások csak 2010. október 1-jén lépnek hatályba.

Az Szt. kiegészül egy 20/C. §-sal, mely szerint a szociális hatóság a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások, szolgáltatások finanszírozásának ellenőrzése céljából nyilvántartást vezet. Az Szt. 20/C. § szerinti nyilvántartás tartalmazza az alábbi adatokat:

- a jogosult természetese személyazonosító adatait (Szt. 18. § a) pont)
- a jogosult állampolgárságát, illetőleg bevándorolt, letelepedett vagy menekült jogállását; (Szt. 18. § b) pont)
- a jogosult belföldi lakó-, illetőleg tartózkodási helyét (Szt. 18. § c) pont)
- a jogosult Társadalombiztosítási Azonosító Jelét (TAJ számát) (Szt. 18. § h) pont)
- az Szt. 3. § (3) bekezdése szerinti személy esetében a Magyarországon tartózkodás jogcímét, hozzátartozó esetén a rokoni kapcsolatot (Szt. 18. § i) pont)
- a személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatás vagy szakosított ellátás típusát, igénybevételének és megszűnésének időpontját (Szt. 20/C. § b) pont)
- az intézmény, szolgáltató külön jogszabály szerinti ágazati azonosító jelét (Szt. 20/C. § c) pont)
- a finanszírozás, támogatás költségvetési törvény szerinti jogcímét és feladatmutatóját (Szt. 20/C. § d) pont)

Nappali ellátás

Az **idősek nappali ellátása** esetében az **étkezés megszervezése nem része az ellátásnak** 2010. január 1-jétől, a többi nappali ellátási formánál ez a szolgáltatási elem megmarad. A módosítás támasztja alá szakmailag a költségvetési törvény 3. számú mellékletében megjelenő „otthonközeli normatíva” szabályrendszerét, azaz az étkeztetést külön finanszírozási elemként való kezelését. (Szt. 65/F. § (1) bekezdés)

Szolgáltatás tartalmi megőrzéséhez (finanszírozás megtartásához) szükséges az étkeztetésre működési engedély megszerzése, vagy bővítése. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII.16.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdés e) pontja alapján az az idősek nappali intézménye, akinek a fenntartója nem rendelkezik működési engedéllyel étkeztetésre, köteles kérni az ismételt működési engedélyezést, ha továbbra is nyújtani kívánja ellátottainak ezt a szolgáltatást.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A ***jelzőrendszeres házi segítségnyújtás*** 2010. január 1-jétől nem kötelező önkormányzati feladat. (Szt. 86. § (2) bekezdés c) pontja)

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a közösségi ellátásokhoz és a támogató szolgáltatáshoz hasonlóan pályázati rendszerben, központi támogatásból finanszírozott ellátás lesz. A pályázati úton történő finanszírozás részletei kormányrendeletben kerülnek szabályozásra. A Kormány e tekintetben a jogszabály kihirdetésével egyidejűleg megkapta a felhatalmazást arra, hogy végrehajtási rendeletet megalkossa. (Szt. 131/A. §, 132. § (1) bekezdés p) pont)

A finanszírozásra vonatkozó rendelkezéseket a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra vonatkozó szabályokkal kibővített 191/2008. (VII.30.) Kormányrendelet fogja tartalmazni.

Szociális foglalkoztatás

A ***szociális foglalkoztatás*** normatív támogatását szintén pályázati úton történő, központi finanszírozás váltja fel. (Szt. 99/C. § (5) bekezdés)

Működési engedély, kapacitáskorlát

A ***működési engedélyeztetési*** eljárással összefüggésben a következő változások történtek. Az Szt. 92/A. § (1) bekezdésben pontosításra kerül, hogy egy szolgáltatónak, intézménynek egy fenntartója van.

A működési engedély módosítását kell kérni abban esetben, ha

- a nappali intézményben - a nappali melegedő kivételével - az ellátottak száma meghaladja a működési engedélyben meghatározott férőhelyszám ***száztíz*** százalékát, (Szt. 92/K. § (5) bekezdés a) pont)
- a bentlakásos intézményben az ellátottak száma meghaladja a működési engedélyben meghatározott férőhelyszám ***százöt*** százalékát éves átlagban pedig a férőhelyszám száz százalékát. (Szt. 92/K. § (5) bekezdés b) pont)

A nappali intézmények vonatkozásában a korábbi 105%-os határnál nagyobb rugalmasságot enged az új szabály.

A kapacitáskorlátot a jogalkotó kiterjesztette az alapszolgáltatások közül a házi segítségnyújtásra. Házi segítségnyújtás esetében az ellátottak száma egyetlen napon sem haladhatja meg a működési engedélyben meghatározott ellátotti létszám ***száztíz*** százalékát, éves átlagban pedig annak száz százalékát. (Szt. 92/K. § (6) bekezdés)

A ***normatíva igénylés/elszámolás szabályai*** is változnak ezzel összhangban, a maximált férőhelyszámon, valamint házi segítségnyújtás esetén a maximált ellátotti számon felül ellátott személyek után normatív állami hozzájárulás nem igényelhető és nem számolható el. (Szt. 127. § (3) bekezdés)

Elkülönített pénzösszeg nem állami, egyházi fenntartók esetén

Változnak a nem állami, egyházi fenntartókra vonatkozó szabályok, az Szt. 92/C. § (2)-(4) bekezdése, valamint (5) bekezdés a) pontja hatályon kívül helyezésével megszűnik a ***kötelező tartalék elkülönítésre*** vonatkozó kötelezettsége a fenntartónak.

Térítési díj

Ismét módosultak a ***térítési díj megállapítás*** szabályai. Az intézményi térítési díj főszabálya a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás miatt került módosításra. Az alapelv változatlan, az

intézményi térítési díj az önköltség és a „támogatás” (kötségvetési illetve normatív támogatás) különbségeként számítandó. Mivel a költségvetési törvényből eltűntek a normatíva kategóriák, ezért a kategóriánként való differenciálásra vonatkozó szabály kikerül a 115. § (1) bekezdéséből.

Az önköltség számítás szabályai kedvezően változnak az önkormányzati fenntartók szempontjából: az önköltséget tárgyév április 1-jéig kell megállapítani a korábbi március 1-jei dátum helyett, így nem csak körülbelüli, hanem tényadatokkal tudnak dolgozni a fenntartók.

A jövedelemvizsgálat intézménye megszűnik házi segítségnyújtás és étkeztetés esetében, a személyi térítési díj számítás alapja az egy főre jutó családi jövedelem lesz. (Szt. 116. § (1) bekezdés b) pont)

A 2010. január 1-jét megelőzően étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében kiadott jövedelemigazolások időbeli hatályuk alatt felhasználhatók. (2009. évi CIX. törvény 55. § (4) bekezdés)

Étkeztetés és házi segítségnyújtás esetében 5%-ot emelkedik a személyi térítési díj **terhelés maximális mértéke**. A személyi térítési díj nem haladhatja meg az egy főre jutó családi jövedelem 30% étkeztetés, 25%-át házi segítségnyújtás esetén. (Szt. 116. § (3) bekezdés a) pont, b) pont) Egyéb szolgáltatások esetében a terhelési korlátozás változatlan marad.

Bekerül a térítési díj fizetés szabályai közé az **önkéntes fizetés szabálya**. Az ellátott vagy a hozzátartozó írásban vállalhatja a mindenkori intézményi térítési díj megfizetését.

Az ellátást igénylő vagy a térítési díjat megfizető más személy írásban vállalhatja a mindenkori intézményi térítési díjjal azonos személyi térítési díj megfizetését. Ebben az esetben a szociális szolgáltatásoknál a jövedelem nyilatkozatra, szociális szolgáltatásoknál és intézményes ellátásoknál a maximális térítési díj terhelésre vonatkozó szabályokat nem kell alkalmazni, továbbá nem kell elvégezni a jövedelemvizsgálatot. Ugyanakkor biztosítani kell, hogy az ellátást ilyen módon igénylő érintett ne kerüljön előnyösebb helyzetbe, mint ha a vállalat ő vagy a térítési díjat megfizető más személy nem tenné meg. (Szt. 117/B. §)

A jövedelem-, illetve vagyonvizsgálat szabályai idők otthona esetében szintén változnak, a vizsgálat két eleme együttesen az Szt. 119/C. §-ban kerül szabályozásra. A jövedelem, illetve vagyonvizsgálatra az ellátás igénybevétele megelőzően kerül sor. Ezt követően a térítési díj megállapításakor az Szt. 117. § (2) bekezdés szerint az ellátott havi jövedelmét kell figyelembe venni, nem pedig a jövedelemigazolásban meghatározott jövedelmét. (Szt. 117. § (2) bekezdés)

Finanszírozási szabályok

Az Szt. az önkormányzati fenntartókhöz hasonlóan a **nem állami fenntartóknak** is előírja, hogy **egyházi fenntartónak történő intézményátadás** esetén térítsék meg az egyházi kiegészítő támogatás öt évre eső összegét. Mivel a nem állami fenntartó bármikor megszűnhet, és nem részesül folyamatos állami támogatásban, esetükben az Szt. egyösszegű megtérítést ír elő. Ha a nem állami fenntartó a fenntartásában működő szolgáltatót, intézményt egyházi fenntartónak adja át, vagy a nem állami fenntartó által fenntartott szolgáltató, intézmény megszűnésétől számított tizenkét hónapon belül egyházi fenntartó a új szolgáltatót, intézményt hoz létre, a nem állami fenntartó köteles az egyházi kiegészítő támogatás öt évre számított átalányösszegét a központi költségvetésnek megtéríteni. Az átalányösszeg a nem állami fenntartónak a fenntartóváltást, illetve a szolgáltató, intézmény megszűnését megelőzően járó normatív állami hozzájárulás - törtéves működés esetén egész

évre számított - összegének és az egyházi kiegészítő támogatás akkor hatályos mértékének szorzata alapján számított összeg ötszöröse. A teljes átalányösszeg megfizetéséig a fenntartóváltozás, illetve az új szolgáltató, intézmény nem engedélyezhető. (Szt. 127/A. §)

Aktív korúak ellátására vonatkozó szabályozást érintő változások

Jogosultságot érintő változás, hogy 2009. november 15-től aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg csak egy személy jogosult. (Szt. 33.§ (5) bekezdés)

Ez alól kivételt jelent, ha egy családban egyidejűleg egy fő rendelkezésre állási támogatásban egy fő pedig rendszeres szociális segélyben részesül. (Szt. 33.§ (6) bekezdés)

A jegyzők 2009. november 15-ét követően megkezdik azon jogosultságok „felülvizsgálatát” (nyilatkozat tétel kérése mellett), ahol egy családban 2 fő részesült rendelkezésre állási támogatásban, (2009. december 31-ig folyósítják mindkét fő számára a korábban megállapított rendelkezésre állási támogatást), 2010. januárjától az érintettek közös nyilatkozatában megjelölt személy részesül csak támogatásban.

A jogszabály változás lehetővé teszi az aktív korú ellátásra való jogosultság esetén a **rendszeres szociális segélyben részesülők körének bővítését**. (Szt. 37/B. (1) bekezdés d) pont)

Az Szt. felhatalmazása alapján a települési önkormányzat a helyi rendeletében (az 55. év felettiek és a 14 éven aluli (nappali ellátásban nem részesülő) gyermeket nevelők mellett) további mentesítési feltételeket állapíthat meg a közfoglalkoztatásban történő részvételt akadályozó vagy kizáró családi körülmények, egészségi vagy mentális állapot alapján.

Pontosításra került a **közcélú foglalkoztatás keretében** ellátható feladatok és bevonható szervezetek köre: a települési önkormányzat a jogszabály alapján előírt vagy önkéntesen vállalt feladatait nem csak költségvetési szerv, hanem önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaság és társadalmi szervezet útján is biztosíthatja. Közcélú munkavégzésnek tekinthető a jogszabály által ellátott - állami - feladat is, melynek ellátásában a települési önkormányzat megállapodás alapján közreműködik. (Szt. 36.§ (2) bekezdés)

A rendelkezésre állási támogatásban részesülőt, ha az állami foglalkoztatási szerv, **álláskeresői megállapodásban rögzítetten**, foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítésére kikövetíti, vagy előírja számára a képzésben, a munkaerő-piaci programban, illetve a foglalkoztathatóság javítását célzó programban történő részvételt, **ezzel egyidejűleg a közcélú munkavégzésre a települési önkormányzat nem kötelezheti**. (Szt. 35. § (6) bekezdés)

A foglalkoztatásra irányuló jogviszonyra irányuló közvetítés eredményéről az állami foglalkoztatási szerv a jegyzőt tájékoztatni köteles (Szt. 35.§ (7) bekezdés)

Kibővült a közfoglalkoztatási terv **előzetes véleményezésébe** bevonandó szervezetek köre, az állami foglalkoztatási szerv, és a – 2000 fő feletti települések esetén – a helyi szociálpolitikai kerekasztal mellett az érintett **települési kisebbségi önkormányzatok** számára is megküldendő a tervezet véleményezés céljából. (Szt. 37/A. § (1) bekezdés)

Szabályozásra került a **közfoglalkoztatási terv módosításának kötelezettsége** abban az esetben, ha a közfeladatban bekövetkező változás az ellátásukhoz szükséges létszám meghatározott mértékű bővítését vagy csökkenését eredményezi (2000 fő feletti

lakosságszámú településeknél a 10%-ot, 20.000 fő feletti lakosságszámú településeknél a 20%-ot meghaladó változás esetén áll fenn a kötelezettség). (Szt. 37/A. § (4) bekezdés)

2010. január 1-jétől két változás következik be a munkaügyi hatóság által megállapított jogerős **jogellenes munkavégzése esetén (Szt. 37/F (4)):**

- nem az ellátásra való jogosultságot, hanem a **támogatás folyósítását kell 1 hónapra felfüggeszteni.**
- az egy hónapra időtartamú felfüggesztés nem a határozat jogerőre emelkedését követő hónap első napjától, hanem a **jogerőre emelkedésről szóló értesítés megérkezését követő hónap első napjától számítandó.**

Pontosításra került az aktív korú ellátásra való **jogosultság megszüntetésének** azon esete, melyre **a jogellenes munkavégzés** 2 éven belüli, ismételt megállapítása miatt kerül sor: Amennyiben az aktív korúak ellátására való jogosultság fennállása alatt a munkaügyi hatóság a jogellenes munkavégzés tényét két éven belül ismételten jogerősen megállapította az ellátásra való jogosultságot meg kell szüntetni. (37/F. § (1) bekezdés ad) pont)

További módosítást jelent, hogy 2010. január 1-től **megszűnik** a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedő aktív korúak ellátására jogosultak (az öregségi nyugdíjminimum összegének 50, illetve 25%-ának megfelelő összegű, **3-3 hónapig tartó) tovább folyósított ellátása.** (Szt. 37/E. §)

Adósságkezelési szolgáltatás szabályozásának változása

Adósságnak minősül a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló hátralék. (Szt. 55. § (2) bekezdés d) pont)

Az adósságcsökkentési támogatás mértéke emelkedett. Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb háromszázezer forint, az Szt. 55. § (6) bekezdése szerinti esetben legfeljebb hatszázezer forint lehet. (Szt. 55/A. § (2) bekezdés)

Az adósságkezelési szolgáltatásba való újra bekerülés 2010. január 1-jétől a korábbi 12 hónap helyett 6 hónap múlva lehetséges. (Szt. 55/B. § (3) bekezdés)

Kaposvár, 2009. november 28.

Az összefoglalót készítette: **SzocioNet DDRMHSZK**